

NEDERIG PERSONEEL OMGEVALLEN

De afdeling personeelszaken bij de NPO draait al jaren overuren vanwege het aantal grensoverschrijdende gevallen binnen de verschillende omroepen. De start van 2024 kent een ongeken- de piek, nu het ene na het andere bolwerk in recordtempo afbrokkelt. Over hoe een slangen- kuil haar gif verliest en dat dat zowel een goede als slechte zaak is.

TEKST
FRANK WAALS
FOTOGRAFIE
ANP, NL BEELD, BRUNO
PRESS

Met de uitkomst van het langver- wachte rapport van de commis- sie-Van Rijn, naar sociale veilig- heid en werkcultuur bij de publieke omroepen, is de geest definitief uit de fles. Gedragingen die lang als normaal werden beschouwd in de mediawereld, worden vandaag de dag met een ander moreel kompas gevoerd. RTL's content-directeur Peter van der Vorst, op dit moment zelf onder vuur lig- gend vanwege het vroegtijdig aantrekken van presentator Matthijs van Nieuwkerk, spreekt van een duidelijk gevolg in deze mediarevolutie: 'Waar de grote meerderheid aan moet wennen, is dat de minderheid terug gaat praten.' Het is echter precies andersom, want niet de top van de keten – hoofdredacteurs, managers en de sterrenstal waarvan zij het imago nauwlettend bewaken – vormt de massa, het is de zwijgende meerderheid aan redacteurs, verslaggevers en geluidsmensen voor wie de maat eindelijk vol is en nu van zich laat horen. Voor wie door de bomen het Mediapark niet meer ziet, zetten we alle gevallen op een rij. Zij droegen en dragen bij aan een haast nieuwe betekenis voor de afkorting van het onder hoogspanning staande NPO: Nede- rig Personeel Omgevallen. >

Karst van der Meulen

Mismanagement binnen ons omroepbestel lijkt iets van de laatste tijd, maar voor het grootste, en gek genoeg minst besproken, schandaal uit de Nederlandse televisiegeschiedenis, moeten we terug naar begin jaren zeventig. De bekroonde regisseur Karst van der Meulen kon in dat tijdperk zijn werk bij talloze kinderseries en -films uitermate schandalig misbruiken. Bijna twee decennia lang was hij voor onder meer de NCRV verantwoordelijk voor het casten, regisseren en begeleiden van minderjarigen, teneinde hen te laten schitteren in grote producties als *Peter en de vliegende autobus* en *De legende van de bokkenrijders*. Kinderen kwamen bij hem op de set, thuis over de vloer en werden aan de geboren Fries toevertrouwd tijdens logeerpartijtjes, onder andere bij Zeehondencrèche Pieterburen, destijds in handen van zijn toenmalige echtgenote Lenie 't Hart. Hij waande zich lang onaantastbaar, tot aan zijn veroordeling van zeven maanden voorwaardelijk voor ontucht in 1990.

Op 29 januari van dat jaar schreef hij zijn slachtoffers een getekende excuusbrief: 'Ik heb mijzelf niet in de hand gehad en dat is een onvergeeflijke fout. Ik zal er alles aan doen om jullie niet (per ongeluk) tegen te komen.' Van der Meulen trok zich terug op een boerderij in Termunten, maar brak met zijn belofte toen het schandaal in 2017 alsnog uitkwam en hij daarop verhuisde naar Soest. Uitgerekend in dezelfde straat als een van zijn slachtoffers en boven een kinderdagverblijf. Nieuwe woede om een zaak die destijds door zijn werkgever, de NCRV, in de doofpot werd gestopt. Toenmalig directeur Aart Duijser zond, met alle kennis voorhanden, zijn laatste project zelfs gewoon uit op televisie. In een ontslagbrief aan Van der Meulen schrijft hij: 'De enige reden daarvoor is, dat niet uitzenden een oncontroleerbare publiciteit zou kunnen teweegbrengen die voor de betrokken kinderen aanmerkelijk schadelijker zou kunnen zijn dan wel uitzenden. Ik ben me ervan bewust dat ik daarmee ongewild ook uw belang dien.'

Onder één hoedje

Dat sentimenten veranderen is van alle tijden. Hoe we nu tegen de wereld aankijken, verschilt wezenlijk van hoe dat decennia geleden het geval was. PvdA-senator Edward Brongersma die bij de Vara verkondigt dat er 'een stuk pedofilie haast in elk mens steekt' kon in 1978 nog op instemmende knikjes van studiogasten rekenen, vandaag de dag zou hij hierom worden verketterd. En verslaggeefster Marjan Molenaar die na een sollicitatie bij de EO in 1984 nog werd afgewezen

omdat ze lid bleek van de Nederlandse Vereniging van Journalisten, zou daar nu een groen vinkje voor achter haar naam krijgen. Presentator Arie Boomsma werd in 2009 door diezelfde omroep eerst geschorst en later ontslagen, nadat hij poseerde op de cover van het tijdschrift *L'Homo*. Anno 2024 verkondigt men daar 'open, respectvol en liefdevol' met het thema te willen omgaan. Het kan verkeren.

Onderwerp van gesprek was begin deze eeuw veelal de salarishuishouding binnen de NPO. Welke presentator was zijn of haar gewicht waard in een forse som klinkende pegels? Op 1 januari 2013 werd daarom de zogeheten balkenendernorm geformaliseerd in de Wet normering topinkomens (WNT), voortkomend uit de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT). Dit jaar staat die norm op maximaal 233.000 euro per jaar.

Een nieuwe golf van verontwaardiging op het gebied van gedragsverhoudingen op de werkvloer ontstond na het schandaal rond de Amerikaanse filmproducent Harvey Weinstein en de daaropvolgende #MeToo-beweging, die in eerste instantie vrouwen en later ook mannen opriep zich te melden als zij ooit seksueel waren misbruikt of bejegend. De kreet, voor het eerst in 2006 gebruikt door de New Yorkse activiste Tarana Burke, kreeg in 2017 voet aan wal na een oproep van actrice Alyssa Milano en in ons land nadat castingdirector Job Gosschalk uit de bus kwam als Nederlandse equivalent van de, inmiddels een 39 jaar lange celstraf uitzittende, Hollywoodschurk. Mannelijke acteurs zouden prachtige rollen in het vooruitzicht zijn gesteld in Nederlandse films en series, waaronder een groot deel uitgezonden bij de NPO, in ruil voor naaktfoto's, -video's of seksuele handelingen. De schurk uit

Toenmalig NCRV-directeur Aart Duijser zond, met alle kennis voorhanden, Karst van der Meulens laatste project zelfs gewoon uit op televisie

Burgum speelde daarbij onder één hoedje met het toenmalige Kemna Casting (inmiddels opererend als Post Castelijns Casting) en wist voor zijn projecten veel van het NPO-budget los te weken bij NPO-directeur Frans Klein, ten koste van andere, teleurgestelde producenten.

Studioterreur

Klein, een man die volgens dezelfde producenten – zo verklaren zij aan Nieuwe Revu – diverse malen berichtgeving hierover zou hebben tegengehouden in programma's als *Pauw* en *De Wereld Draait Door*. Alle pijlen waren op dat moment echter gericht op Gosschalk en, in de nasleep daarvan, de uiteindelijk geseponeerde verkrachtingszaak tussen *Barend & Van Dorp*-redacteuren Jelle Brandt Corstius en Gijs van Dam, waardoor Klein buiten schot bleef.

Dat gebeurde niet toen eind 2022 de misdragingen achter de schermen bij *DWDD* via een onthullend artikel in *de Volkskrant* nieuwe aandacht kreeg. Medewerkers deden daarin een boekje open over het explosieve karakter van Matthijs van Nieuwkerk en spraken over een 'angstcultuur', iets waar weekblad *Privé* in 2011 ook al over schreef, maar waar toen nog geen actie op werd ondernomen. 'Matthijs zou door de leiding al veel eerder moeten worden aangesproken over zijn gedrag naar mensen die zich voor hem uit de naad werken en die alleen maar te maken hebben met zijn nukken. Het is een ware studioterreur,' viel er toen al te lezen.

Ook de later veelbesproken en gehoorde visagiste Jelleke van Rijsoort, die van de ene op de andere dag werd ontslagen nadat haar föhn niet werkte, werd destijds opgevoerd. Woest en met rood aangelopen hoofd smeedt Van Nieuwkerk het weekblad over de redactie, met in zijn kielzog hoofdredacteur Dieuwke Wynia, die volgens medewerkers nog een paar graadjes erger was dan de Amsterdamse gastheer. Bedreven in het smijten van deuren, uitschelden van ondergeschikten en delen van ferm geschoten spetters spuug, vatte ze de houding van Matthijs en zichzelf als volgt

samen: 'Het is hier nu eenmaal geen gezelligheidsvereniging.'

Extreme uitschieters op de redactie ontstonden onder meer door spin-offs en zij-projecten van *DWDD*, de ene met meer succes dan de andere. Zo verschenen er 38 afleveringen van *DWDD University* waarin gastsprekers lezingen gaven, driemaal een zomervariant met een andere presentator, maar met dezelfde redactie, *DWDD*-magazines en -concerten, *Troost TV* tijdens de coronapandemie, een boekenrubriek, bak- en braadrubriek, kookboeken en zelfs een heus *DWDD*-restaurant. Misschien wel iets te veel van het goede en bij het laatste project zelfs ver boven de pet van Matthijs. Hij kon het er eigenlijk niet bijhebben, zo blijkt uit geluidsopnames in bezit van Nieuwe Revu en een incident waarvan onze verslaggever getuige was. Op de band is te horen hoe Matthijs zich door een vooraf opgenomen oudejaarsspecial heen worstelt. 'Het zweet breekt me hier uit, jongens. Ik moet op vakantie. Dat klote restaurant nekt me!' Om vervolgens voortdurend zijn collega's af te snauwen en de opname uiteindelijk zelfs stil te leggen omdat hij zijn presentatieteksten niet goed vond. 'Het moest ter plekke worden aangepast, en laat ik het zo zeggen: erg vriendelijk was dat "verzoek" niet. En dan druk ik me nog voorzichtig uit. Matthijs was boos,' aldus een medewerker.

Robert Kranenburg laat Revu weten: 'Toen we de deuren van ons restaurant voorgoed sloten, >

Aart Duijser. Links: Matthijs van Nieuwkerk.

Martin van Rijn presenteert het onderzoeksrapport.

wist ik al meteen dat het me minstens een half jaar zou kosten om dit drama te boven te komen. Matthijs en ik hebben uitgebreide gesprekken gevoerd over hoe om te gaan met de vele tegenslagen die we te verwerken kregen. Mensen haakten massaal af en dan krijg je een sneeuwbaaleffect. Alles ging mis en de Vara heeft het allemaal maar laten gebeuren.'

Volgend op de storm van kritiek op zijn functioneren, schreef Matthijs tot twee keer toe een excuusbrief aan zijn oud-medewerkers en ging hij het gesprek met hen aan. In beide brieven trok hij het boetekleed aan, maar liet hij ook sterk doorschemeren dat het ook weer niet allemaal aan hem lag, zo herhaalde hij nog maar eens tijdens een interview met *RTL Boulevard* ten tijde van zijn introductie bij RTL in december 2023. Een groot praatprogramma rondom de Olympische Zomerspelen in zijn geliefde Parijs moest de voormalig Omroepman van het Jaar (2012) terug op de kaart zetten, maar velen zagen met de komst van het rapport-Van Rijn de bui al hangen: deze grootse aankondiging was te voorbarig.

Onbetrouwbaar

Criticasters kregen gelijk. Het rapport oordeelde dat leidinggevend te veel en te vaak hadden weggekeken, waaronder ook Frans Klein, die in afwachting van het vuistdikke boekwerk eind 2022 al tijdelijk zijn functie neerlegde en afgelopen zomer definitief zijn koffers pakte. Kort daarna werd hij aangesteld als directeur televisie bij Talpa als opvolger van de tegen zijn zin vervangen Marco Louwerens. Catherine Keyl, zelf jaren-

lang maakster van een dagelijks praatprogramma: 'Ik vind eigenlijk dat al die bazen om Matthijs heen – de mannen en vrouwen die onophoudelijk voor hem applausseerden – op hun flikker moeten krijgen. Matthijs werd door zijn omgeving tot een soort god gemaakt en vijftien jaar lang door niemand gecorrigeerd. Dat is natuurlijk management van lik m'n reet.'

Als de commissie-Van Rijn het heeft over fysieke intimidatie, dan noemen ze voorbeelden als 'bij de keel grijpen', 'over de tafel trekken' en 'tegen de grond duwen'. Suzanne Kunzeler, directeur content bij BNNVara wijst hierover direct naar Van Nieuwkerk: 'Dat zijn voorbeelden die ik gehoord heb. Niet bij andere direct leidinggevend, maar bij de presentator. Die geruchten heeft hij heel stellig ontkend. Net als geruchten over seksueel grensoverschrijdend gedrag.' Matthijs daar weer op: 'Kunzeler bewijst zich hiermee een zeer onbetrouwbare (oud-)werkgever.' Kunzeler tot slot: 'Wij hebben met 120 mensen gesproken die er gewerkt hebben en dat waren geen gesprekken van een kwartier, maar lange gesprekken. Daarin is dat allemaal voorbijgekomen.'

Volgend op de omschrijvingen in het rapport, die dus niet direct aan Van Nieuwkerk worden toegeschreven, de uitspraken van Kunzeler en de ontstane ophef is de samenwerking tussen de presentator en RTL 'on hold' gezet. Van der Vorst over de aankondiging hiervan afgelopen december: 'Met de kennis van nu kun je zeggen dat de timing verkeerd was en dat we hadden moeten wachten.' Collega Humberto Tan is aangewezen als vervanger van de olympische talkshow. Het is overigens niet voor het eerst dat programma's van RTL in opspraak raken vanwege de wijze waarop deze tot stand komen. Eerder werden onder meer *De Villa*, *The Voice* en *Temptation Island* al van de buis gehaald na klachten en aangiftes van deelnemers.

Kras op blazen

Grijpend in de kaartenbak van het falende NPO is de redactie van *Studio Sport* de volgende die komt

bovendrijven. Zo zou Mart Smeets collega Aïcha Marghadi te kakken hebben gezet tegenover de gehele redactie, maar dreigt hij tegenover journalisten die hem hiernaar vragen – lees: Coen Verbraak in de tv-docu *Buiten Beeld* – een 'rode kaart' te geven, wat dit dan ook mag inhouden.

Tom Egbers moest al eerder het veld ruimen, nadat boven tafel kwam hoezeer hij zou hebben bijgedragen aan een cultuur waarin vrouwen zich niet veilig en gewaardeerd voelen. Egbers legde het bovendien aan met een ongeveer twintig jaar jongere collega, waarna pesterijen over en weer volgden toen deze affaire weer werd beëindigd. Egbers is nog altijd niet terug op zijn post, wordt daar ook niet meer verwacht en in zijn kielzog stapte in maart 2023 de gehele hoofdredactie van NOS Sport op. Jacqueline Smit (ad interim) en later Gert-Jaap Hoekman (nieuwe hoofdredacteur) vulden de ontstane leegtes in. Kees Jongkind, verslaggever *Studio Sport* en *Andere Tijden Sport*: 'We hebben in een soort rollercoaster gezeten en het enige waar de redactie nu bij gebaat is, is rust in de tent. Dat we met elkaar weer op hetzelfde level komen en mensen de kans krijgen om alles wat ze hebben meegemaakt te bespreken en verwerken. Onder de collega's proef ik ondertussen dat iedereen er alles aan doet om in ieder geval goede programma's te blijven maken. Dat is de enige manier om ons blazen een beetje op te poetsen. Daar zit namelijk wel een redelijke kras op.'

Met de affaire-Egbers werd zijn echtgenote Janke Dekker niet alleen privé, maar ook zakelijk op een tweespoor gezet. Het mede door haar opgezette centrale meldpunt Mores, voor ongewenste omgangsvormen van de podiumkunsten-, film- en televisiesector, waarvan zij tevens voorzitter was, zou ondanks kennis over deze kwestie niet tijdig aan de bel hebben getrokken. Actrice Inge Ipenburg hierover: 'Zij is de partner van iemand die zich aantoonbaar misdragen heeft, waardoor hij het voor haar onmogelijk

'Matthijs werd door zijn omgeving tot een soort god gemaakt en vijftien jaar lang door niemand gecorrigeerd'

heeft gemaakt om voorzitter van Mores te blijven. Ze kan ook niet meer terugkeren als de storm straks is gaan liggen. Daarvoor is de schade inmiddels te groot. Zelfs als Tom volledig wordt vrijgepleit, wat ik me niet kan voorstellen, kan Janke niet terugkeren. Dat heeft vooral te maken met het feit dat ze, op grond van de klachten die er waren, toch met het vingertje naar de klagers is gaan wijzen. En dat is nou precies datgene wat je niet wil als je met je klacht bij Mores of een vertrouwenspersoon komt.'

Waar ligt de grens tussen werk en privé en wanneer moet je wel of niet ingrijpen? Wat is grensoverschrijdend en hoe ga je daar als organisatie eigenlijk mee om? *In the heat of the moment* je stem niet meer mogen verheffen kan een veilig gevoel creëren, maar tegelijkertijd ook de creativiteit van tv-makers om zeep helpen. Omroepen maken hierin ieder een eigen keuze en het klimaat waarin we nu leven is uitermate handig om te zien welk pad gekozen wordt.

Dat werd onlangs duidelijk in een incident rondom programmamaker Tim den Besten, die ervan wordt beschuldigd identiteitsfraude te hebben gepleegd op dating-app Grindr. Wegens een ernstige ziekte die hij momenteel doormaakt, heeft hij hier nog niet op kunnen reageren, maar KRO-NCRV besloot wel om direct de finaleweek van de quiz *Waku Waku*, waarin Tim te zien zou zijn, van de buis te halen. Zijn eigen werkgever, de NCRV, besloot daarentegen Den Bestens reeds opgenomen serie *100 dagen in de vergeten wijk* wel uit te zenden.

Gebroken neus

In eenzelfde spagaat zitten ook de VPRO en BNNVara, die zich geconfronteerd zien met beschuldigingen van huiselijk geweld aan het adres van Theo Maassen. Die eerste omroep zelfs vorig jaar mei al, ruim vijf maanden voordat ook de media dit oppakten, en vlak voordat de cabaretier werd aangesteld als nieuwe presentator van *Zomergasten*. Hierin ging Maassen in gesprek met voormalig Tweede Kamer-voorzitter Khadija Arib, uitgerekend over dit thema.

Er volgde een gesprek tussen de zenderleiding en Maassen waarin door laatstgenoemde beterschap werd beloofd. Desondanks riep zijn nieuwe functie bij een deel van de redactie weerstand op. Toen het artikel over zijn vermeende fysieke uitbarstingen richting ex-vriendin Karin (gescheurd trommelvlies) en zijn eigen vrouw Joyce (blauwe ogen en gebroken neus), welke onder meer in app-gesprekken en diverse mails worden bevestigd, het schap bereikte, reageerde de omroep uitermate laconiek door te stellen dat dit >

een privékwesie betreft en dus geen zaak voor programmamakers. 'We zijn geen agenten of detectives en willen dit ook niet zijn,' schrijven zij onomwonden in een interne mail. Over de toekomst van *Zomergasten* doen ze vooralsnog geen uitspraken.

Joyce weet zich ondertussen geen raad om haar verleden, waar ze het liefst geen uitspraken meer over doet. In de jarenlange en veelbesproken app-conversatie met minnares Angela vertelt ze meestal fysiek door haar man te zijn aangevallen wanneer ze hem met zijn vreemdgaan confronteerde. In een nog niet eerder gepubliceerd deel van de appjes, welke inmiddels als melding bij de politie Eindhoven zijn gedeponeerd, schrijft ze: 'Het is natuurlijk belangrijk om condooms te gebruiken als je vreemdgaat, helemaal met meerdere tegelijk. Ook is het voor mij pijnlijk omdat wij daar (in Maassen's tweede werkhuis, red.) ook vaak seks hebben gehad, het mijn bed is en mijn oudste dochter daar geboren is (...) Ik zal hem zeker confronteren, maar hem vooral verlaten als ik de moed heb. Maar die kans is groot.'

Ook BNNVara zat door de berichtgevingen rondom Maassen met de handen in het haar. Zij hadden net de zes ton kostende reisserie *Der Theo* met hem afgerond. Met de aanval op Matthijs van Nieuwkerk wegens meldingen van fysieke geweld zou derhalve kunnen worden verwacht dat directeur Suzanne Kunzeler ook in dit geval een pas op de plaats maakt om te zien hoe een en ander zich ontwikkelt, maar dat doet zij tegen ieders verwachting in niet. *Der Theo* is vanaf 3 mei 'gewoon' te zien. Primetime, elke vrijdagavond op het hoofdpodium van NPO 1.

BNNVara stond dan weer wel vooraan om Khalid Kasem te verwijderen uit de dagelijkse talkshow *Khalid & Sophie* toen het *AD* begin dit jaar schreef over confronterende audiotapes te beschikken. Hierop zou te horen zijn hoe hij zich in zijn tijd als advocaat, dus buiten zijn latere werk als tv-presentator om, schuldig zou hebben gemaakt aan omkoping van een ambtenaar om een cliënt vervroegd vrij te krijgen. De omroep wordt 'meten met twee maten' verweten en kampt door al deze verschillende kwesies met een gigantisch imagoprobleem. De telefoon op de afdeling communicatie kleurt inmiddels dieprood en ziet de stoom ervan afkomen. De beschuldigingen komen tevens op een, voor de omroep, zeer onhandig moment, nadat het net had aangekondigd de talkshow komend najaar naar de late avond te verhuizen als vervanger van het binnenkort verdwijnende *Op1*, een beslissing waarvan teleurgestelde redactieleden

ook al niet tijdig op de hoogte werden gesteld. Jeroen Pauw vervangt Kasem voorlopig.

Bestuursniveau

We schakelen door, of beter gezegd terug, naar de burelen van de NPO-directie, waar de opvolger van Frans Klein, Remco van Leen, ondertussen ook alweer werkloos thuiszit. Tientallen vrouwen hebben bij de man van *Opsporing Verzocht*-presentatrice Anniko van Santen aangegeven te zijn betast, aangerand of seksueel geïntimideerd. In afwachting van een 'onafhankelijk feitenonderzoek' heeft de NPO hem op non-actief gezet. Zowel Remco als de NPO was naar eigen zeggen op de hoogte van één melding waarin sprake zou zijn van mogelijk grensoverschrijdend gedrag tijdens zijn werkzaamheden bij de toenmalige Tros.

Diezelfde omroep, na een fusie opererend als AvroTros, kent per 1 maart ook een nieuwe directeur: Taco Zimmerman. Hij volgt Eric van Stade op, naar wie eveneens een onderzoek loopt. De Raad van Toezicht van de omroep maakt zich 'ernstige zorgen' over zijn 'professionaliteit en integriteit'. De toezichthouder heeft afgelopen december een accountant opdracht gegeven onderzoek te doen naar '(dis)functioneren' en '(on)veiligheid' binnen de organisatie. Dan de EO. In een reactie op het onderzoeksrapport van de commissie-Van Rijn over misdragingen binnen de NPO stelt College van Omroepen- én EO-voorzitter Arjan Lock dat hij 'heftige dingen' is tegengekomen, maar ook 'dat er binnen zijn organisatie niet zoveel zou spelen'. Het leven is volgens hem überhaupt te kort voor een werkomgeving die niet leuk is en dus maakt hij zich niet zoveel zorgen.

Daar denken sommige van zijn medewerkers anders over. De transitie naar een nieuwe manier van werken binnen het omroepbedrijf, welke zo'n vier jaar geleden werd ingezet, is hen een blok aan het been. Er heerst volgens hen een

'Er heerst een serieuze angst-cultuur binnen de EO. Lever je kritiek, dan zijn de consequenties meteen duidelijk'

Het Mediapark in Hilversum.

onfrisse sfeer, waarin elke vorm van tegenspraak richting de directie ogenblikkelijk wordt afgestraft. Vorig jaar april kwam dit tot een voorlopig dieptepunt met het vertrek van EO-boegbeeld Jeroen Snel bij zijn geesteskind *Blauw bloed*.

'Er heerst een serieuze angstcultuur binnen de EO,' zegt een van de vele bronnen die Nieuwe Revu sprak. 'Lever je kritiek, dan zijn de consequenties meteen duidelijk. Waarom denk je anders dat er zoveel onduidelijke ontslagen zijn gevallen en er zovelen overspannen thuiszitten? De EO is echt slachtoffers aan het eisen.'

Om een einde te maken aan dit te teneur, plaatsen medewerkers rode flyers door het EO-pand met daarop de tekst: 'Omdat het chaos is binnen de organisatie gaan we de transparantie nu stapsgewijs aanpassen.' Daarop werd door Lock een handgeschreven briefje geplakt: 'Hé anonieme posterplakker! Blijkbaar heb je wat te vertellen. De manier past alleen echt niet bij hoe we als EO'ers met elkaar omgaan. En vraag je hiermee te stoppen. Je weet dat mijn deur openstaat en dat je binnen kan lopen.'

Een medewerker: 'Alsof dat realistisch is. Kom op, zeg. Die man is bestuurder en presentator in één en dat heeft effect op mensen. Alsof iemand dan bij hem binnen durft te stappen. De directie is bedreven in achterkamertjesgesprekken en zich mengen in privé zaken. Dat gaat zelfs zover

dat een medewerker, die eens een middag op het hondje van een collega paste, daarop werd berispt. Het zou namelijk niet de bedoeling zijn dat beiden buiten werktijd met elkaar om gingen. Daar dient een directie zich helemaal niet mee te bemoeien.'

Een andere (ex)medewerker stelt dat ze, na tientallen jaren bij het bedrijf te hebben gewerkt, van de ene op de andere dag moest vertrekken. 'Ik kon maar beter instemmen met de vertrekregeling. Als ik niet tekende, dan zouden ze me een functie geven die niet haalbaar voor me was, zodat ze me konden ontslaan. Ik zat volledig in de tang. Die plek was mijn tweede huis, mijn familie. Soms droom ik nog dat ik er naar binnen wil, maar dat ik er niet in kom. Zo traumatisch is het voor me geweest.'

NPO-bestuursvoorzitter Frederieke Leeflang, sinds twee jaar de hoogste in de boom, zit door het wangedrag van haar directeuren en alle andere bijkomende zaken van grensoverschrijdend gedrag mogelijk ook op de wipstoel. Naar gelang de resultaten van de verschillende onderzoeken zou dit gevolgen kunnen hebben voor haar geloofwaardigheid. Wie is schuldig aan wat en welke handen werden er wel of niet boven hoofden gehouden? Greep men in of kneep men zo nu en dan toch een oogje toe? Het zou niet voor het eerst zijn. ✘